

Uttalelser

Vedtatte uttalelser fra Agder SVs fylkesårsmøte 9. februar 2025

U1: Støtte til Tesla-streiken i Sverige

U2: Styrk lærlingers framtid – still krav om fagbrev i anbud

U3: Nedbyggingen av norsk natur – behov for helhetlig statlig styring

U4: Kamp mot kommersialisering av kommunale helsetilbod

U5: Vi må – og kan nå klimamålene

U6: Solidaritet – i Noreg og i verda

U7: NEI til utbygging i verna vassdrag!

U1: Støtte til Tesla-streiken i Sverige

Agder SV gir sin fulle støtte til de streikende Tesla-arbeiderne i Sverige, som kjemper for en tariffavtale og bedre arbeidsvilkår. Organisasjonsfrihet og kollektive forhandlinger er grunnleggende verdier i det nordiske arbeidslivet, og det er uakseptabelt at Tesla nekter sine ansatte en tariffavtale.

Denne konflikten handler ikke bare om Tesla-ansattes vilkår, men også om forsvar av den nordiske modellen, hvor fagforeninger sikrer rettferdige arbeidsforhold. Teslas motstand mot tariffavtaler er et angrep på denne modellen og et forsøk på å svekke fagbevegelsens innflytelse. Dersom Tesla lykkes med dette, kan det skape en farlig presedens for andre selskaper som ønsker å unngå tariffavtaler og svekke arbeidstakernes rettigheter.

Agder SV støtter IF Metall og de streikende arbeiderne. Tesla må respektere svenske arbeidslivsregler og inngå en tariffavtale. Denne streiken viser hvor viktig det er å opprettholde sterke fagforeninger og kollektive forhandlinger for hele arbeidslivet. Kampen for trygge og rettferdige arbeidsforhold angår oss alle!

Solidaritet med Tesla-arbeiderne!

U2: Styrk lærlingers framtid – still krav om fagbrev i anbud

Agder SV mener at Agder fylkeskommune og kommunene i Agder har et ansvar for å sikre høyere fagkompetanse i arbeidslivet gjennom sine anbudsprosesser. Det er ikke nok å kun kreve lærlingeplasser – det må også settes krav om at en andel av de som utfører arbeidet, har relevant fagbrev.

Ved å styrke kravet til faglærte sikrer vi at lærlinger får bedre oppfølging av erfarne kolleger, samtidig som muligheten for faste heltidsstillinger øker. I bransjer med høy andel midlertidige og deltidsansatte kan det være utfordrende å beholde ansatte, noe som på sikt kan svekke yrkesfagenes status og rekruttering. Dette er særlig tydelig i yrker der fagbrev ikke er en lovpålagt standard – som renhold, vakthold og service – hvor det er avgjørende å løfte statusen til fagkompetanse. Offentlige oppdragsgivere må ta en mer aktiv rolle i dette arbeidet ved å sikre at anbudskriterier premierer kvalifikasjoner og fagkompetanse, og at bedrifter med faglærte ansatte ikke stilles økonomisk svakere enn de som baserer seg på ufaglært arbeidskraft.

Agder fylkeskommune og kommunene i Agder har mulighet til å gå foran og sikre at offentlige anbud ikke bare handler om laveste pris, men også om kvalitet, seriøsitet og kompetanse. Agder SV mener at krav om faglærte ansatte må bli en naturlig del av anbudsvilkårene for å styrke arbeidslivet og bygge en mer bærekraftig fremtid for yrkesfagene.

U3: Nedbyggingen av norsk natur – behov for helhetlig statlig styring

Norge står overfor en alarmerende nedbygging av sin verdifulle natur. Ifølge en rapport utarbeidet av Norsk institutt for naturforskning (NINA) i samarbeid med NRK, har landet mistet i gjennomsnitt 79 kvadratmeter natur per minutt mellom 2017 og 2022, noe som tilsvarer 207 kvadratkilometer totalt. Utviklingen ser ikke ut til å stoppe opp!

Denne utviklingen er et resultat av en rekke faktorer, og eksemplene er flere:

- Et eksempel er den planlagte utbyggingen av E39 mellom Lyngdal vest og Kvinesdal, hvor detaljreguleringen nylig ble oversendt til kommunene for sluttbehandling.
- Utvidelse av Hausvik industriområde i Lyngdal, hvor Statsforvalteren har kommet med flere innsigelser på grunn av potensielle miljøkonsekvenser.
- Statsforvalteren i Agder har uttrykt bekymring over økt nedbygging av naturarealer og har derfor bedt om at "Regional plan for senterstruktur og handel i Agder" bringes inn for Kommunal- og distriktsdepartementet for vurdering.
- Industrietablering på Bøylestad i Froland kommune: Her fremmet Statsforvalteren innsigelse på grunn av potensielle negative konsekvenser for naturmiljøet. Både Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet støttet denne innsigelsen, med henvisning til regjeringens mål om at grønne industrietableringer skal være arealeffektive og i tråd med klima- og miljøinteresser av nasjonal eller vesentlig regional betydning.
- Utbyggingen av Ytre Ringvei E18, som har blitt midlertidig stanset av Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Statsforvalteren grunnet dårlig massehåndtering. Da de planleggere å dumpe massene i ferskvann i vågsbygdskogen.

Disse sakene illustrerer behovet for en mer helhetlig og nasjonal tilnærming til arealforvaltning. Dagens praksis, hvor kommuner ofte vurderer utbyggingsprosjekter isolert, kan føre til en kumulativ effekt som truer vårt felles naturgrunnlag. Det er derfor nødvendig med en styrket statlig kontroll i saker som berører naturinngrep. Dette vil sikre at beslutninger tas med et overordnet perspektiv, hvor hensynet til langsiktig bevaring av natur og biologisk mangfold prioriteres.

Årsmøtet i Agder SV mener at dagens forvaltning av natur må styrkes for å sikre en helhetlig og bærekraftig arealpolitikk. Vi oppfordrer regjeringen til å ta større nasjonal styring av arealforvaltningen, og gi regionale myndigheter reell innsigelsesmyndighet i saker som innebærer store naturinngrep. Kun gjennom et mer overordnet og ansvarlig perspektiv kan vi sikre at verdifull norsk natur ikke blir bygget ned bit for bit. Vi krever en styrket politikk for naturvern som setter miljøhensyn foran kortsiktige utbyggingsinteresser.

U4: Kamp mot kommersialisering av kommunale helsetilbod

I Kristiansand kjempar det borgarlege fleirtalet for å kommersialisere kommunal heimesjukepleie. Vinn dei fram der, kan det føre til at fleire kommunar følgjer etter. Agder SV vil kjempe i mot denne utviklinga.

Vi har problem med å sjå kva tilleggsverdi det vil gi å bytte ut nokre av dei kommunale helsearbeidarane med folk frå eit kommersielt selskap. Når du kjem i ein situasjon der du treng kommunale helsetenester, så er det mykje å ta stilling til. Det siste du treng i ein slik livssituasjon er å stresse rundt på internett for å finne ut kva tenestetilbydar du skal velje. Vi har ikkje registrert brukararkrav om å bytte ut dei kommunale helsearbeidarane med folk frå kommersielle selskap.

Mange ulike organisasjonsledd og faggrupper må jobbe saman for å betre livskvaliteten til brukarar av kommunale helsetenester og deira pårørande. Eksterne arbeidstakarar med kommersielle arbeidsgivarar vil komplisere dette samspelet. Det blir fleire aktørar å koordinere, og det kjem inn eit kompliserande element ved at vi får arbeidstakarar som må styrast gjennom kontraktar. Anbud og kontraktar som gjerne går over mange år, gir mindre fleksibilitet til å tilpasse helsetilbodet når behovet endrar seg. Det er spesielt uheldig i ein situasjon der kommunen står overfor store omstillingar.

Etablering av fritt brukarval for heimesjukepleie vil føre til at kommunen må bygge opp juridisk kompetanse på dette feltet. Kommunen må bruke pengar på å prøve å utarbeide juridisk haldbare spesifikasjonar for tenestekvalitet - pengar som kunne gått til førstelinja. Å utarbeide juridisk haldbare kvalitetskrav i kontraktar er ikkje det same som å utvikle kvaliteten i eigen organisasjon.

Privatisering av lovpålagte kommunale helsetenester kan bli dyrt for kommunane. I tillegg til transaksjonskostnader (anbud og kontroll) så kan det komplisere og fordyre organisasjonsmodellen for eit komplekst tenestetilbod. Det kan også skape juridiske komplikasjonar i tilfelle der Statsforvaltaren finn at tilbodet ikkje blir utført i samsvar med lover og reglar.

Så kvifor vil høgresida privatisere kommunale helsetenester trass i auka kostnader og store organisatoriske og juridiske utfordringar? Det er vanskeleg å sjå noko anna motiv enn privatiseringsideologi.

U5: Vi må – og kan nå klimamålene

Norge har gjennom Parisavtalen forpliktet seg til å redusere klimagassutslippene med minst 55 % innen 2030 sammenlignet med 1990-nivået. Klimaregnskapet for 2023 viser at klimagassutslippene går ned her i i landet – men det går faretruende langsomt! Så langt har Norge klart fattige 9,1 %.

I Agders nylige vedtatte regionplan ble klimamålet hevet på linje med nasjonalt nivå. Agders klimaregnskap viser for 2023 en reduksjon på 8,1 % – og 21 av 25 kommuner klarte å redusere utslippene sine. Veitrafikken i fylket er den største utslippskilden og hadde for første gang en reduksjon på 4 %. Mye av nedgangen tilskrives også redusert aktivitet i industrien som følge av strømkrisa.

De høye klimagassutslippene i verden har endret klimaet. 2024 var det hittil varmeste året målt på jorda – ekstremvær og kriser har stått i kø. Det krever internasjonal handling, og at alle land oppfyller sine forpliktelser.

Både klimakrisen og naturkrisen er et resultat av vår levemåte og virke. De henger tett sammen og forsterker hverandre. Kommunene spiller derfor en avgjørende rolle gjennom sin egen samfunns- og arealplanlegging. Når kommer krav om at klima og natur skal stå først i kommunens planarbeid? Når pålegges kommunene et forpliktende arealbudsjet og arealregnskap?

SV har vist at vi kan – seinest i de siste budsjettforhandlingene med regjeringen – og at det haster å gjøre mer både lokalt og nasjonalt for å redusere klimagassutslippene. Vi må og vi kan gjøre mye mer – alt annet er uansvarlig!

U6: Solidaritet – i Noreg og i verda

For fire år sidan gjekk SV til val med slagordet «For dei mange – og ikkje for dei få.» Dette oppsummerer dei sentrale ideane i SVs politikk på ein god måte: satsing på offentlege tenester, fordelingspolitikk og eit meir rettferdig samfunn. Dette er ein god politikk som prioriterer fleirtalet av dei som bur i dette landet.

Sjølv om vi bur i eit av verdas rikaste land, er det viktigare enn nokon gong at vi har fokus på dei som fell utanfor. Fattigdomen er eit aukande problem. Det same gjeld utanforskap. SV må vere i front når det gjeld å kjempe mot denne utviklinga. Når dei fleste i samfunnet har det betre enn nokon andre nordmenn har hatt det, må vi ikkje gløyme dei få som ikkje har fått ta del i denne utviklinga.

SV sin solidaritet med menneske som er i vanskelege livssituasjonar stoppar ikkje ved ved Noreg sine grenser. Det må aldri vere tvil om kor SV står i Palestinakonflikten. Ei kort våpenkvile løyser ikkje konflikten. SVs politikarar må vere tydeleg på at berre ei full tilbaketrekking frå alle dei okkuperte områda er ei akseptabel løysing. Samtidig er det viktig at vi hjelper palestinarane til å bygge opp att landet sitt. Verda kan ikkje etterlate seg nok ein halvferdig jobb slik vi gjorde i Afghanistan, Irak, Libya og dei fleste andre stadar der vi har vore involvert dei siste 80 åra.

Dei mange konfliktane i verda bidrar også til ein aukande straum av flyktingar. Dette er kanskje den mest utsette gruppa i eit kvart samfunn. Mange vil seie at litle Noreg ikkje kan ta imot fleire. SV må vere klare på at Noreg som eit av verdas rikaste land, må hjelpe dei som treng vår hjelp. I nokon tilfelle er det mogeleg å hjelpe folk der dei er, men i dei fleste tilfelle er ikkje der dei er, nokon god plass å vere. Då må vi vere klare til å gi dei den hjelpa dei treng her, så lenge dei treng ho.

U7: NEI til utbygging i verna vassdrag!

Tirsdag 11.februar skal stortinget behandle stortingsmeldingen «Førebudd på flaum og skred» Meld.ST. 27 (2023-2024). Her innstiller energi – og miljøkomiteen på at det kan åpnes for konsesjonsbehandling av kraftverk over 1 MW i vernede vassdrag, der samfunnsnyttene, for eksempel i form av flomdempende tiltak, vurderes som betydelig, samtidig som miljøkonsekvensene anses som akseptable.

Dette er dramatisk og betyr at det åpnes for kraftutbygging i vernede elver, der miljøkonsekvensene anses som akseptable. Samme vurdering gjøres i alle utbyggingssaker, så skillet mellom vernede elver og andre elver blir i praksis borte. Vernede vassdrag er også kun vernet mot utbygging av vannkraft. Uthules dette vernet, står de helt uten beskyttelse mot inngrep.

Etter mer enn hundre år med utbygging har to tredjedeler av de store norske vassdragene blitt regulert av vannkraft. Syv av de ti høyeste fossene i Norge er allerede blitt bygd ut. Det har satt elvenaturen under et sterkt press, og kraftverkene er en trussel mot en lang rekke arter.

Vi lever i en tid der naturkrise rykker nærmere på alle fronter. Mer natur må vernes for å sikre naturtyper og arter en fremtid, og det minste vi kan gjøre er å sikre den naturen som allerede er vernet.

Forslaget er lagt fram uten utredning av konsekvenser, høringsrunde eller offentlig debatt. Man finner ingen støtte for forslaget i noen av partienes programmer. Vi aksepterer ikke at over femti år med vassdragsvern settes i fare på denne måten. Dette vil være det alvorligste tilbakeslaget for norsk naturvern på mange tiår.

Stortinget må si et klart nei til forslaget!